

800 – 900: kleine grondbezitters in Tremele dragen hun bezit over aan Prüm

Bron: Tweeduizend jaar geschiedenis van Gelderland, blz. 36-37

Dit soort schenkingen aan de Kerk kwam in de achtste tot tiende eeuw veel voor. Men vermaakte goederen aan de Utrechtse Kerk of aan kloosters en abdijen waar bekende geestelijken een binding mee hadden. Zodoende kregen bijvoorbeeld de abdijen in Atrecht (Arras), Werden, Prüm, Lorsch, Fulda en Deutz grote bezittingen in een gebied dat op vele dagreizen afstand lag.

In het begin zullen kloostergoederen door keizer of koning zelf uit zijn domeinen geschonken zijn. Dat was voor hem niet onvoordelig. Behalve zijn zieleheil diende hij er ook zijn wereldse belangen mee, omdat de 'monastieke hoven' goed werden bewerkt en aanvankelijk een sterke stimulans gaven aan de ontwikkeling van hun omgeving.

Een monastiek hofstelsel zoals we her en der zagen ontstaan, bestond uit een centraal hoofdhof met een groot aantal onderhorige boeren vlakbij, en verspreid liggende boerderijen verderop. Elk hofstelsel bezat 'immunitet' ten opzichte van wereldlijke grondbezitters uit de buurt: niemand anders dan de abt kon er zijn heerschappij laten gelden.

Vooraf in de barre tijden van de negende eeuw, toen overvallen van Noormannen, overstromingen en veeziektes het bestaan van velen bedreigden, zullen ook heel wat kleinere grondbezitters hun eigendom aan de kerk hebben overgedragen in ruil voor het recht om er zelf rustig te leven. Ressen (Atrecht), Gendt (Lorsch), Elst (bisdom Utrecht), Zetten en Randwijk

36

(Deutz bij Keulen), Dreumel en Wamel (Prüm bij Trier), Deest en Overasselt (St. Quèntin en St. Valéry), het zijn maar enkele van de vele plaatsen waar verre heren het voor het zeggen hadden.